

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบรรเทาผลกระทบของของธุรกิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจการค้าปลีกขนาดเล็ก

สถานที่ดำเนินการวิจัย

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย คือ เขตชุมชนเมืองในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่

1. เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์
2. เทศบาลตำบลท่าเสา
3. เทศบาลตำบลวังกะพือ
4. เทศบาลตำบลบ้านเกาะ

เนื่องจากผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะในกลุ่มเขตชุมชนเมือง ที่ต้องอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง 4 เทศบาลที่ได้กล่าวในข้างต้น เป็นพื้นที่แหล่งชุมชนเมือง ที่มีประชากรสถานที่ราชการสำคัญของจังหวัด และเป็นแหล่งพาณิชย์การที่สำคัญของจังหวัดที่มีการค้าและการลงทุนที่สำคัญ ผู้วิจัยจึงได้เลือกศึกษาในเขตพื้นที่ของเทศบาลทั้ง 4 แห่งข้างต้น

ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญในงานวิจัย

1. ผู้ประกอบการร้านค้าปลีกเขตชุมชนเมือง ในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 12 ราย ได้แก่

- 1.1 นางสาวอำไพ บุญลือ
- 1.2 นางสาวอารี นาคมูล
- 1.3 นางสาวจิรติติกาล แก่นดี
- 1.4 นางสาวกุลณี รักษา
- 1.5 นางสาวศุภมาศ มณเฑียร
- 1.6 นางจันทิรา รัตนมณี
- 1.7 นายกิตติพงษ์ ยินดีสิทธิ์
- 1.8 นายกฤษฎา กาทอง

1.9 นางสาววาสนา การเวก

1.10 นางสาวนันทวัน ทรัพย์สกุล

1.11 นายกิตติศักดิ์ แสงอรุณธวัช

1.12 นางฉันทนา ทิมแป้น

2. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์
จำนวน 13 ราย ได้แก่

2.1 นายไพบูลย์ วิบุตตร รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

2.2 นายสำราญ เอื้อจิรวาณิชย์ นายกเทศมนตรีเมืองอุดรดิตถ์

2.3 นางกอบแก้ว บริรักษ์เลิศ ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน
เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์

2.4 นายชนัดพล ทองภู หัวหน้าฝ่ายแผนงานงบประมาณและนิติการ
เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์

2.5 นางสาวสุกัญญา ทิพย์ติก นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
เทศบาลเมืองอุดรดิตถ์

2.6 นางกิตติยา สิงห์ธนะ หัวหน้าสำนักงานปลัด เทศบาลตำบล
บ้านเกาะ

2.7 นายวิวัฒน์ คาลา หัวหน้าฝ่ายแผนงานและงบประมาณ
เทศบาลตำบลบ้านเกาะ

2.8 นางภัทราวดี อ่ำคุณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
เทศบาลตำบลบ้านเกาะ

2.9 นายสิทธิชัย เจริญชนะจินดา นายกเทศมนตรีตำบลท่าเสา

2.10 นาววรธยา โตมี หัวหน้าสำนักงานปลัด เทศบาลตำบลท่าเสา

2.11 นายอนิรุท ครุฑเมือง นายกเทศมนตรีตำบลวังกะพี้

2.12 นายยืนยงค์ เกตวงศ์ ปลัดเทศบาลตำบลวังกะพี้

2.13 จำสับเอกชัยญา โตโสภณ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
เทศบาลตำบลวังกะพี้

3. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 5 ราย

3.1 นายวิเชียร แสงวิวัฒน์เจริญ ประธานสภาหอการค้าจังหวัดอุดรดิตถ์

3.2 นายธเนศ สุนพงษ์ศรี เจ้าหน้าที่สภาหอการค้าจังหวัดอุดรดิตถ์

3.3 นายชัยยันต์ ยอดคำ ผู้อำนวยการสำนักงานพาณิชย์
จังหวัดอุดรดิตถ์

3.4 นายบุญลือ มิพิกุล

ผู้อำนวยการสำนักงานการค้าภายใน
จังหวัดอุดรธานี

3.5 นายโสภณ วิเศษสรรค์

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า
จังหวัดอุดรธานี

แหล่งข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ทำการวิจัยและค้นคว้าจากเอกสาร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการวิจัย ได้แก่ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงาน การศึกษาแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาท้องถิ่น นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลปฐมภูมิเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Survey) โดยกำหนดเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group) และการสังเกต (Observation)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. การนิยามคำศัพท์เชิงปฏิบัติการ
2. การตั้งคำถามและกำหนดเทคนิคการจัดเก็บข้อมูล ได้แก่ 1. คำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาเชิงพัฒนาด้านผลกระทบของธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็ก กล่าวคือ ปัญหาทุจริตรื้อน ปัญหาปัจจัย ปัญหาสืบเนื่อง และปัญหาเป้า และ 2. คำถามเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบรรเทาผลกระทบของธุรกิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจการค้าปลีกขนาดเล็ก ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ลำดับ	ประเด็น	ประชากร	แหล่งข้อมูล/ชนิดข้อมูล/กลุ่มตัวอย่าง	เทคนิคหรือเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล	การบันทึกข้อมูล
1	การวิเคราะห์ปัญหาเชิงพัฒนา ด้านผลกระทบของธุรกิจ ค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจ ค้าปลีกขนาดเล็ก	ผู้ประกอบการธุรกิจปลีก ขนาดเล็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เอกสารเผยแพร่	ผู้ประกอบการธุรกิจปลีกขนาดเล็ก จำนวน 12 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 13 คน ผู้บริหารจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน เอกสารเผยแพร่	สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ สนทนากลุ่มย่อย สัมภาษณ์ สนทนากลุ่มย่อย การคัดลอก	การบันทึกข้อความ หรือ การบันทึกเสียง ด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์
2	การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบรรเทาผลกระทบของธุรกิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจการค้าปลีกขนาดเล็ก	ผู้ประกอบการธุรกิจปลีกขนาดเล็ก ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เอกสารเผยแพร่	ผู้ประกอบการธุรกิจปลีกขนาดเล็ก จำนวน 12 คน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 13 คน ผู้บริหารจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน เอกสารเผยแพร่	สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ สนทนากลุ่มย่อย สัมภาษณ์ สนทนากลุ่มย่อย การคัดลอก	การบันทึกข้อความ หรือ การบันทึกเสียง ด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์

จากตารางที่ 1 พบว่า เทคนิคหรือเครื่องมือในการทำวิจัยจะจำแนกตามประเด็นหลักในการวิจัย ได้แก่ สัมภาษณ์ สันทนากลุ่มย่อย การสังเกต และการคัดลอกเอกสาร

3. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยปรีกษาผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์ ดร.สุริย จรัส เตชะตันมินสกุล, อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เจริญผล และ อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์

4. ปรับปรุงข้อคำถามตามการแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

5. นำคำถามไปใช้ในการสันทนากลุ่มและการสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จำแนกตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย โดยการระบุปัญหาทุกชั้นรอบ ปัญหาปัจจัย ปัญหาสืบเนื่อง และปัญหาเป้าหมายด้านยุทธศาสตร์การบรรเทาผลกระทบของธุรกิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจการค้าปลีกขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการสันทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยมีดำเนินการดังนี้

1. ติดต่อประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดต่อขอเข้าศึกษาในท้องถิ่น รวมถึงการดำเนินการติดต่อเพื่อเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่
2. การทำหนังสือขอความอนุเคราะห์
3. การจัดเวทีสันทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้มาซึ่งสภาพปัญหา แนวทางบรรเทาผลกระทบ และยุทธศาสตร์
4. การสัมภาษณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึก โดยการสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วยเกี่ยวข้องต่างๆ

การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล

มีหลักการในการตรวจสอบเครื่องมือ 2 วิธี คือ

1. การตรวจสอบความครบถ้วน ความพอเพียง เป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมมานั้น สามารถอธิบายตัวแปรต่าง ๆ หรือ ประเด็น ของการวิจัยได้ครบสมบูรณ์มากแค่ไหน จำเป็นอย่างยิ่งต้องสอดคล้องกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ปรากฏในวัตถุประสงค์การวิจัย หรือกรอบแนวความคิดรวบยอด

2. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ด้วยวิธีแบบสามเส้า(Triangulation) ซึ่งมีวิธีการตรวจสอบหลายแบบ (วรรณี แกมเกตุ, 2551: 201) ดังนี้

2.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลหลายด้าน ได้แก่ ด้านเวลา ด้านสถานที่ และด้านบุคคลที่ให้ข้อมูล โดยตรวจสอบว่าข้อเดียวกันได้จากจาก เวลา สถานที่ และผู้ให้ข้อมูล ที่ต่างกันจะสอดคล้องกันหรือไม่

2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีเก็บ (Methodological Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อเดียวกันจากนักวิจัยคนเดียวกันแต่ใช้วิธีต่างกันจะแตกต่างหรือสอดคล้องกันหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) คือ การจำแนกหรือจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามคำสำคัญ หรือตัวแปร หรือ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาเชิงพัฒนาด้านผลกระทบของธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็ก ครอบครัว ปัญหาทุพภิกขภัย ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาสืบทอด และปัญหาเปื้อน และ การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบรรเทาผลกระทบของธุรกิจการค้าปลีกขนาดใหญ่ต่อธุรกิจการค้าปลีกขนาดเล็ก ครอบคลุมถึง ปัจจัยนำเข้า ปัจจัยกระบวนการ และปัจจัยผลผลิต มีกระบวนการ ดังนี้

1. การถอดข้อมูล คือ การถอดข้อมูลดิบที่บันทึกไว้มาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือรูปภาพ แผนภาพหรือสัญลักษณ์

2. การจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามตามคำถามวิจัยหรือคำสำคัญ หรือตัวแปร หรือ ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย